

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM
generálne riaditeľstvo
Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Program kontinuálneho vzdelávania

**Rusínsky jazyk a literatúra
v predprimárnom vzdelávaní**

Mgr. Andrea Pálková
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov programu:**Rusínsky jazyk a literatúra v predprimárnom vzdelávaní****Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:**

Spracovanie a realizácia programu kontinuálneho vzdelávania reflektuje aktuálne potreby a požiadavky pedagogických zamestnancov materských škôl. Vychádza zo Zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení neskorších predpisov a Školského zákona, kde v § 3 Princípy výchovy a vzdelávania sa okrem iného uvádza, že výchova a vzdelávanie sú založené na princípoch zdokonaľovania procesu výchovy a vzdelávania podľa výsledkov dosiahnutých v oblasti vedy, výskumu a vývoja, posilnenia výchovnej stránky výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom všetkých vyučovacích jazykov, teda aj rusínskeho jazyka.

Potreba priamej implementácie rusínskeho jazyka do vyučovacieho procesu v materských školách regiónu severovýchodného Slovenska, ktorá vznikla z dôvodu aktuálnej transformácie niektorých materských a základných škôl s materskou školou na školy, v ktorých prebieha vyučovanie v jazyku rusínskej národnostnej menšiny, vytvára potrebu systematickej kvalifikovanej prípravy učiteľov spomenutých materských škôl. V súvislosti s implementáciou inovovanej *Koncepcie výučby rusínskeho jazyka v materských, základných a stredných školách v Slovenskej republike (2017)* a na základe *Analýz vyučovania rusínskeho jazyka a literatúry na Slovensku v rokoch 1998-2012* realizovaných priebežne Ústavom rusínskeho jazyka a kultúry (viď. Plišková, Anna: Rusínsky jazyk na Slovensku: náčrt vývoja a súčasné problémy. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum, 2007, 116 s. zdroj <http://www.unipo.sk/pracoviska/urjk>) a konkrétneho terénneho prieskumu prípravnej skupiny expertov k tvorbe inovovanej koncepcie výučby rusínskeho jazyka a na základe požiadavky Odboru výchovy a vzdelávania národnostných menšín MŠVVaŠ SR bola preukázaná potreba a nevyhnutnosť kreovania vzdelávacích programov s tematikou a problematikou vyučovania rusínskeho jazyka a rusínskych reálií na Slovensku pre všetky stupne vzdelávania. Vzdelávacie program pripraví pôdu a možnosti na vzdelávanie a zorientovanie sa v problematike výchovy a vzdelávania v rusínskom jazyku v podmienkach predprimárneho vzdelávania rôznymi metódami a formami.

Druh kontinuálneho vzdelávania: aktualizáčn é vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: kombinovaná (prezenčná a dištančná)

Hlavný cieľ vzdelávacieho programu:

Prehĺbiť a aktualizovať profesijné kompetencie učiteľov pre predprimárne vzdelávanie v problematike výchovy a vzdelávania v rusínskom jazyku v podmienkach predprimárneho vzdelávania potrebné na udržanie si štandardného výkonu pedagogickej činnosti.

Špecifické ciele:

- rozšíriť znalosti o zameraní vyučovania v rusínskom jazyku v podmienkach predprimárneho vzdelávania,
- rozšíriť vedomosti o jazykovom systéme rusínskeho jazyka v kontexte aktuálnych zmien pravopisu,
- prehĺbiť schopnosť využívať inovatívne metódy v procese vyučovania v rusínskom jazyku v podmienkach predprimárneho vzdelávania,

- tvoriť a aktualizovať školský vzdelávací program materskej školy v súvislosti s implementáciou rusínskych reálií a v súlade so zmenami štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie,
- rozvíjať spôsobilosť využívať rusínsku literatúru v podmienkach predprimárneho vzdelávania.

Obsah vzdelávacieho programu

Tematický celok	Forma	Rozsah v hod.
1. Výchova a vzdelávanie v rusínskom jazyku v materských školách – aktuálna situácia <ul style="list-style-type: none"> - Základné právne normy týkajúce sa národnostného školstva - Rusínsky jazyk a jeho miesto v školskom vzdelávacom programe materskej školy - Konceptia výučby rusínskeho jazyka v materských školách - priblíženie 	prezenčná	6 1 3 2
Spolu	P/D	6/0
2. Rozšírenie poznatkov o jazykovom systéme rusínskeho jazyka o aktuálne zmeny pravopisu <ul style="list-style-type: none"> - Aktuálne zmeny vo fonetike a vo fonológii - Aktuálne zmeny v lexikológii a v štylistike - Aktuálne zmeny v morfológii a v syntaxi 	prezenčná	6 2 2 2
Spolu	P/D	6/0
3. Metódy orientované na rozvoj jazykových a komunikačných zručností detí vo viacjazyčnom školskom prostredí <ul style="list-style-type: none"> - Projektové vyučovanie a jeho využitie vo vyučovaní rusínskym jazykom v materskej škole - Detská hra ako prostriedok rozvoja jazykových a komunikačných zručností - Charakteristika ďalších vhodných inovatívnych metód vyučovania v rusínskom jazyku v podmienkach materskej školy - Rozvoj základných jazykových zručností vo viacjazyčnom školskom prostredí v oblasti didaktických hier a súťaží (praktické ukážky a cvičenia) - Implementácia rusínskych reálií, ľudových zvykov a tradícií 	prezenčná	12 3 3 2 2 2
Dištančná forma: Námet detskej hry zameranej na rozvoj jazykových a komunikačných zručností v rusínskom jazyku. Výstup z dištančnej formy: Spracovanie námetu detskej hry zameranej na rozvoj jazykových a komunikačných zručností v rusínskom jazyku vhodného pre podmienky materskej školy. Spracovať v elektronickej podobe (textový editor), rozsah 2 - 3 normostrany, formát A4.	dištančná	5
Spolu	P/D	12/5
4. Využitie vhodnej literatúry pre deti predškolského veku v procese výchovy a vzdelávania v rusínskom jazyku v podmienkach materskej školy <ul style="list-style-type: none"> - Výber vhodnej doplnkovej rusínskej literatúry pre deti predškolského veku. 	prezenčná	6 3

- Námety na prácu s literárnym textom a ďalších praktických činností.		3
Dištančná forma: Návrh aplikácie inovácie školského vzdelávacieho programu materskej školy vo zvolenej vzdelávacej oblasti v spojení s vyučovaním v rusínskom jazyku. Výstup z dištančnej formy: Spracované začlenenie jedného prvku z problematiky aplikácie rusínskych reálií do obsahu učiva vo zvolenej vzdelávacej oblasti. Spracovať v elektronickej podobe (textový editor), rozsah cca 1 normostrana, formát A4.	dištančná	5
Spolu	P/D	6/5
Spolu celkom	P/D	30/10

Vzdelávacie metódy:

Prednášky, semináre, prezentácie, praktické cvičenia, tímová, skupinová a samostatná práca, samostatné štúdium, brainstorming, diskusie, seminárne práce, riadený rozhovor, panelová diskusia.

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má kompetencie implementovať najnovšie poznatky a inovácie vo výchove a vzdelávaní v rusínskom jazyku v súvzťažnosti s učebnými cieľmi, vhodnými koncepciami vyučovania a inovatívnymi metódami. Pozná aktuálne zmeny jazykového systému rusínskeho jazyka, vie vhodne aplikovať a implementovať zmeny pri inovácii školského vzdelávacieho programu materskej školy.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkom 40 hodín, z toho 30 hodín prezenčnou formou a 10 hodín dištančnou formou.

Trvanie vzdelávania:

Najviac 10 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre predprimárne vzdelávanie

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľ v uvedenej podkategórii a kariérových stupňoch, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných **aspoň šesť mesiacov** pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje písomnou prihláškou.

Spôsob preukázania k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa. Riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ školy nepotvrdí údaje v prihláške o zaradení pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie, kariérového stupňa, preukáže uchádzač príslušnosť k cieľovej skupine dokladmi o dosiahnutom stupni vzdelávania, resp. inými relevantnými dokumentmi.

Spôsob ukončovania:

Vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred lektorom a účastníkmi vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu:

1. Minimálne 80%-ná osobná účasť na prezenčnej forme vzdelávania.
2. Vypracovanie zadaných úloh z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia, ktorej obsahom bude stručné spracovanie vybraného projektu zameraného na problematiku aplikácie rusínskych reálií (zvykov, tradícií, piesní, prvkov ľudovej slovesnosti) do obsahu učiva vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia orientovanej na rozvoj komunikácie detí v rusínskom jazyku v podmienkach predprimárneho vzdelávania. Záverečná prezentácia musí nadväzovať na príslušné úlohy z dištančnej formy vzdelávania. Prezentácia bude spracovaná v elektronickej podobe formou prezentačného softvéru v rozsahu cca 10 snímok.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garant programu:

Doc. PhDr. Anna Plišková, PhD., vysokoškolský pedagóg, riaditeľka Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry Prešovskej univerzity v Prešove, Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov.

Garant spĺňa požiadavky § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori programu:

Učitelia Ústavu rusínskeho jazyka a kultúry Prešovskej univerzity, učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učitelia, pedagogickí zamestnanci škôl, ktorí spĺňajú kvalifikačné požiadavky a majú odborné predpoklady v danej oblasti obsahu vzdelávania.

Lektori spĺňajú podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z prostriedkov rozpočtu Metodicko-pedagogického centra. Cestovné náhrady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám. Vzdelávanie sa bude realizovať v priestoroch regionálnych pracovísk Metodicko-pedagogického centra, resp. v učebniach kontinuálneho vzdelávania v rámci udržateľnosti projektu Profesionálneho a kariérového vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov.

Technické a informačné zabezpečenie:

Dataprojektor, notebook, tabuľa, flipchartové papiere a fixky, interaktívna tabuľa, prezentácie v počítačových programoch

Návrh počtu kreditov:

Spolu **10 kreditov**, z toho 8 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.